

Archeologienota

Nieuwpoort, The Green

Programma van Maatregelen

1 Gemotiveerd advies

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische sites en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is.

1.1 Archeologische sites binnen het onderzoeksterrein

De aanwezigheid van een archeologische site

Naar aanleiding van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een nota opgemaakt voor een terrein te Nieuwpoort 'The Green'.

Aan de hand van de uitgevoerde bureaustudie kon niet met zekerheid gezegd worden wat de aard van de eventueel aanwezige waarden binnen de contouren van het plangebied zal zijn.

Tot op heden is binnen het projectgebied nog geen melding gemaakt van enige archeologische vondst. Over de aan- of afwezigheid van archeologische sporen kan op basis van enkel dit bureauonderzoek geen uitspraak worden gedaan. In de bredere regio werden wel sporen uit verschillende periodes geattesteerd, vanaf het neolithicum. Door de grote dynamiek van het landschap tot 550 na Chr. is het voorkomen van archeologische restanten uit deze voorgaande periode vrij zeldzaam, toch kan de aanwezigheid van archeologische sporen uit deze perioden niet volledig uitgesloten worden.

De situering van het projectgebied binnen een onstabiel kustgebied heeft zeker en vast invloed gehad op de aantrekkelijkheid van dit gebied voor de mens. De instabiliteit van de kustvlakte en de bijkomende moeras- en veenvorming maakten dit gebied moeilijk toegankelijk. Desondanks werd de kuststreek in de Middeleeuwen al geëxploiteerd en mogelijk bewoond. Zo is voor de Romeinse periode gekend dat in het gebied aan zout- en veenwinning gedaan werd. Er is ook sprake van bewoning van de kustvlakte. In de eerste plaats op plaatsen die bij hoog tij droog bleven zoals pleistocene donken, kreekruggen en de kustduingordel maar ook door aanleg van dijken en woonplatformen. Na de stabilisatie van het kustlandschap werd de kustvlakte droger en nam de bewoning het gebied langzaam toe.

Het onderzoeksterrein is gelegen ter hoogte van een duin. Voor de aangroei van de duinen en het oprichten van enkele dijken (late middeleeuwen) was de regio rond het plangebied een krekengebied met vaak grootschalige doorbraken van de zee. Deze kunnen oude cultuur- en bewoningslandschappen volledig overstuiven. Onder het duinlichaam kennen de archeologische resten van deze oude landschappen echter een uitstekende bewaring. Ook tijdens de aangroei van het duinlichaam kunnen er, tijdens kortere perioden van stabiliteit in de duingroei, lokale leef- of cultuurlagen ontstaan. Gezien het lokale en erg tijdelijke karakter van deze lagen, is de archeologische relevantie van deze lagen vaak erg beperkt. Dit fenomeen werd onder andere uitvoerig geïllustreerd tijdens het onderzoek naar het ontstaan van een nieuwe duin ter hoogte van de stadskern in Nieuwpoort.¹

Op basis van de historische en cartografische gegevens lijkt het bodembestand weinig aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen. Het is voorsnog onduidelijk indien zich binnen het plangebied diepergelegen oude cultuur- en bewoningslandschappen bevinden die archeologisch relevant kunnen zijn.

¹ DEMOEN, 2015

In deze bureaustudie werd de afweging gemaakt indien verder archeologisch onderzoek kenniswinst met zich zal meebrengen. In deze optiek heeft BAAC Vlaanderen bvba beslist geen verder vooronderzoek te verrichten. Er zijn verschillende redenen waardoor verder archeologisch vooronderzoek niet wordt aanbevolen:

- De archeologische relevantie van de lokale cultuurlaag wordt echter laag ingeschat. Zo'n niveau komt immers vaak bijzonder lokaal voor en heeft een beperkte omvang. Vaak ontstonden zo'n cultuurlagen in een erg korte tijdspanne en werden ze kort na ontstaan overstoven door latere duinvorming. Deze vertegenwoordigen dan ook in regel een korte fase extensieve landschapsexploitatie. Het duinenlandschap was tijdens die periode echter nog steeds erg dynamisch. Substantiële bewoningssporen worden dan ook niet verwacht ter hoogte van dergelijke cultuurlagen.
- Een volgend argument betreft de ligging van het plangebied in een streek waar bewoning voor de late middeleeuwen mogelijk kan zijn geweest (hoewel hier geen aanwijzingen voor zijn), maar slechts ruraal. Het aantal sporen die verwacht kan worden, is vrij laag in tegenstelling tot gebieden waarvan geweten is dat zij een grote dichtheid aan bewoning heeft ondergaan. Dit in combinatie met de grootte van het terrein is verder onderzoek niet te verantwoorden.

Er werd tijdens deze fase van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd om het gebrek aan archeologische waarde van het onderzoeksgebied te staven. Verder onderzoek is dus overbodig.

De waardering van de archeologische site

Gezien de beperkte oppervlakte van het plangebied slechts ca 3.600 m² betreft, wordt de kenniswinst te laag geacht om verder archeologisch onderzoek aan te bevelen. De motivatie hiervoor werd hierboven uitgebreid uiteengezet.

1.2 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek

Potentieel en waardering kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek

Gezien de beperkte oppervlakte van de toekomstige bouwwerkzaamheden en de relatieve kleine kans op het aantreffen van relevante cultuurlagen en archeologische sporen, kan besloten worden dat de archeologische waarde van het plangebied zeer laag is.

Volledigheid van het vooronderzoek

Gezien het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering, zijn volgens de beslissingsboom C.G.P.5.2. geen verdere maatregelen nodig. Het archeologisch onderzoek binnen het kader van de betreffende stedenbouwkundige vergunning is dan ook volledig.

1.3 Bepalingen van maatregelen

Er wordt geen programma van maatregelen opgesteld, aangezien vervolgonderzoek op basis van het uitgevoerde landschappelijk bodemonderzoek voor het plangebied niet nuttig, noch noodzakelijk is.

Dit advies ontslaat de opdrachtgever, noch de aannemer van de geplande werken, niet van zijn verplichting om tijdens de bouwwerken rekening te houden met de wettelijke archeologische meldingsplicht.

2 bibliografie

DEMOEN, D. (2015) *Archeologische opgraving Nieuwpoort - Recollettenstraat Fase 1, BAAC Vlaanderen Evaluatierapport*. Gent (Mariakerke): BAAC Vlaanderen.